ומגריפה בתוכו ואמר לבי על הסל ואין לבי על המגריפה א הסל טהור והמגריפה טמאה ותטמא מגריפה לסל אין כלי מטמא כלי ותטמא מה שבתוכו אמר רבא א) ב באומר שמרתיה מדבר המטמאה ולא שמרתיה מדבר הפוסלה איגלגל מילתא ומטאי לקמיה דרבי אבא בר ממל א"ל לא שמיע להו ג) הא דאמר רבי יוחנן א] א"ר ד האוכל שלישי של תרומה ב] אסור לאכול ומותר ליגע אלמא באכילה עבוד רבנן מעלה בנגיעה לא עבוד רבנן מעלה ג]: ואינו חולק לאכול כו': מיפלג הוא דלא פליג וכי מזמני ליה אכיל ורמינהי ג ד) אונן (ה ומחוסר כיפורים) טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים אמר רב ירמיה מדיפתי לא קשיא כאן בפסח כאן בשאר ימות השנה בפסח * אידי דאכיל פסח ו אכיל נמי קדשים בשאר ימות השנה דלא חזי לא ד] חזי ומאי אבל לא בקדשים אבל לא בקדשים של כל השנה רב אסי אמר ל"ק ז כאן שמת לו מת בארבעה עשר וקברו בארבעה עשר כאן שמת לו מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר ה] יום קבורה לא תפיס לילו מדרבנן ו] מאן תנא ז] ו) ח אנינות לילה מדרבנן ר"ש היא דתניא אנינות לילה מדברי תורה דברי רבי יהודה ר"ש אומר ח] אונן אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים תדע שהרי אמרו ט אונן טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים וסבר ר"ש אנינות לילה מדרבנן והתניא ר"ש אומר י אונן אינו משלח קרבנותיו מאי לאו ואפילו ט] בפסח לא לבר מפסח ז) והתניא ר"ש אומר ח) שלמים כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן מנין לרבות את התודה מרבה אני את התודה שכן נאכלת בשמחה כשלמים מנין לרבות את העולה מרבה אני את העולה שכן באה בנדר ובנדבה כשלמים מנין לרבות [בכור ומעשר ופסח מרבה אני] בכור ומעשר ופסח שכן אינן באין על חטא י] מנין לרבות חטאת ואשם ת"ל זבח מנין לרבות העופות והמנחות ט) והיין והעצים והלבונה ת"ל שלמים קרבנו כל קרבנות שהוא מביא כשהוא שלם מביא ואינו מביא כשהוא אונן קתני מיהא פסח י) אמר רב חסדא פסח כדי יא] נסביה רב ששת אמר כ) מאי פסח שלמי פסח אי הכי היינו שלמים תנא שלמים הבאין מחמת יב] פסח ותנא שלמים הבאין מחמת עצמן דאי יג] לא תנא שלמים הבאין מחמת פסח סלקא דעתך אמינא ל) הואיל ומחמת פסח אתי כגופיה דפסח דמי קמ"ל רב מרי אמר

מגריפה. כלי ברזל הוא וראשו רחב ומבדילים בו גרוגרות הנדבקות זו בזו: **לבי על הסל.** לשומרו: מדבר המטמאה. אב הטומאה שמטמא כלי וכן מטומאות דרבנן המטמאות אותה לטמא חולין ותרומה מדרבנן יד]: ולא מדבר הפוסלה. לחולין ולתרומה ומיהו טמאה היא להשתמש בה קדשים: **איגלגל מילתא.** הא דרמינהו לעיל מתני' דאונן טו] דאיבעי לך לשנויי עלה הנך שינויי דחיקי: **של תרומה.** עצמה וכ"ש שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה: **מותר ליגע.** בתרומה דאינו נעשה גופו אלא שלישי כמו המאכל שאכל ואסור לאכול תרומה אבל מותר ליגע. אלמא מעלות עבוד רבנן באכילה דליתנהו בנגיעה וגבי אונן נמי הא דתנן ח) אונן צריך טבילה באכילה תנן אבל נוגע אין צריך לטבול: **כי מזמני ליה.** אם זימנו חבירו כהן לאכול עמו לערב בחלקו בקדשים אוכל: **ורמינהו אונן טובל ואוכל פסחו** טז]. משנה היא בפסחים (דף צא:). ולא גרסינן בה מחוסר כיפורים דאינו צריך להמתין לערב אלא מביא כפרתו וטובל ואוכל בקדשים: **טובל.** כדתנן ח) אונן צריך טבילה לקדש: **ואוכל פסחו לערב אבל לא בקדשים.** מפרש לה בפסחים (דף צב.) קסבר אנינות לילה דרבנן ואנינות דאורייתא חד יומא הוא כדכתיב ואחריתה כיום מר (עמוס ח) וגבי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת גבי קדשים העמידו דבריהם במקום עשה דאכילת קדשים כדאמרינן יז]: **כאן בפסח.** מתני' דקתני אינו חולק ואי מזמנו ליה לאכילת קדשים אוכל בלילי פסחים קאי דמגו דשרו יח] רבנן אכילת פסחים שרו ליה נמי שאר קדשים יט]: **והא דקתני אבל לא בקדשים אשאר ימות השנה קאי.** והאי כ] אבל לא בקדשים לאו אלילי פסחים קמהדר ואע"ג דעליה קאי אלא אבל לא בקדשים של כל השנה וה"ק טובל ואוכל פסחו בערב וה"ה לכל הקדשים באותו לילה אבל לא בקדשים של שאר ימות השנה: **רב אסי אמר.** אידי ואידי בלילי פסחים ולא קשיא ההיא דפסחים שמת בי"ד וקברו בי"ד הלכך בפסח אוכל אבל לא בקדשים דאנינות לילה דיום מיתה דרבנן: **ומתני' כשמת בי"ג וקברו בי"ד.** דיום קבורה גופיה דרבנן ולילו לא תפיס אפילו מדרבנן: **מאן תנא.** דתנא להך דפסחים דלית ליה אנינות ליל יום מיתה דרבנן: **מדברי תורה.** לקמן (ק:) יליף לה רבי יהודה בשמעתין מאנינות דאהרן ובניו: **תדע שהרי אונן כו'.** ואי דאורייתא פסח נמי לא ליכול: **נאכלת בשמחה.** יוצא בה ידי חובת שמחה כא] דכתיב בה שמחה וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת (דברים כז) ט) ותודה שלמים איקראי כב]: **שאינן באין על חטא.** הלכך כשלמים דמי: **ת"ל זבח.** יאם כג] זבח שלמים קרבנו: **והעלים.** המתנדב עלים מביא קרבן עמהן: **קתני מיהא פסח.** דבשלמא כולהו איכא למימר מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא אלא פסח קשיא אדלעיל דתנא טובל ואוכל פסחו כד]: **שלמי פסח.** ל) חגיגת י"ד כשהחבורה מרובה:

לא

ואי משקין דמטמאו כלי גזירה משום משקה זב וזבה א"כ אפילו לתרומה נמי ואי משקין שנגעו לטבול יום דאינו תחלה אלא לקדש כדתנן (פרה פ"ח מ"ז) כל הפוסל התרומה מטמא משקין להיות תחילה חוץ מטבול יום א"כ אפילו קדש נמי לא מטמא רק לפסול כדאיתא במעילה ריש פ' חטאת העוף (דף ח.) וא"כ לא יטמאו המגריפה לפסול קדש דטמאה משמע לעשות פסול אחרי כן מדלא קאמר מגריפה פסולה דכי כה] אמרינן פ"ק דפסחים (דף כ.) גבי הבשר טמא לאמי אי למנות ראשון ושני במיכא הקדש תפשוט דבעי ר"ל צריד של מנחות כו' לכך נראה לפרש דמשכחת לה במעת לעת שבנדה דאמרינן פ"ק דנדה (דף ו.) לקודש אבל לא לתרומה א"נ בבגדי תרומה כו] דמדרס לקודש והא דאמר ולא שמרתיה מדבר הפוסלה אע"פ שמטמאה כז] לקדש כל דבר שאינו כח](עושה שלישי ועושה) אחרי כן לקדש קרי פוסלה כמו שלישי של כט] חולין: **ה"נ** ה"ג באכילה עבוד רבנן מעלה. פירש בקונטרס והא דתנן אונן צריך טבילה אאכילה תנן אבל נוגע א"צ לטבול והשתא לא קאי שינויא דרבי יוחנן ונראה דאפשר לקיימו דלעולם מתני' בשטבל והיא דחגיגה בדלא טבל אבל הא דאמר אונן שטבל דאנינותו חוזרת עליו היינו באכילה ופ"ה עיקר:

אונן טובל ואוכל פסחו לערב אבל לא בקדשים. משנה היא בפסחים בפרק האשה (דף צא:) ול"ג מחוסר כיפורים דאונן דוקא הוא דלא אכיל בקדשים לערב משום אנינות לילה אבל מחוסר כיפורים כיון שהביא כפרתו וטבל למה לא יאכל:

אמר רב חסדא פסח כדי נסביה. במסקנא (דף ק:) משני ל] כאן קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו דההיא לא לא] יביא פסחו כשמת קודם ששחטו וזרקו עליו והיא דטובל ואוכל לערב כשמת לאחר ששחטו וזרקו עליו אבל הנך אמוראי לא בעו לשנויי הכי משום דקסברי אכילה לא מעכבא וכיון דלא מעכבא אמאי דחיא אכילתה אנינות לילה דרבנן טפי משאר קדשים אבל היכא דמת קודם ששחטו אף על גב דאכילה לא מעכבת אי לא שרית לאוכלו לא מייתי ויש לתמוה דמשמע דשרי ר"ש לשחוט ולזרוק אחר שמת לו מת משום דאנינות לילה דרבנן והלא אנינות יום דאורייתא ודל אכילה מהכא מ"מ הקרבה ביום אסור בחטאת לב] עולה ואשם דאסור להביא כשהוא אונן מדכתיב קרבנו כל ששמו קרבן וכי תימא משום דאתי עשה דפסח לג] ודחי עשה דאנינות דכשהוא שלם מביא ל) א"כ היכי דייק מינה אנינות לילה מדרבנן אפילו היא דאורייתא דחיא ומתוך פי' הקונטרס משמע דסבר השתא דכולה אסמכתא בעלמא ונראה לפרש כיון דעיקר פסח לא בא אלא לאכילה כדתנן (פסחים דף עו:) פסח הבא בטומאה נאכל בטומאה שעיקרו לא בא אלא לאכילה הלכך לא חיישינן ביה לאנינות בזמן לד] הקרבה אלא בזמן לה] אכילה ואף על גב דאכילה לא מעכבת לו]:

עין משפט
נר מצוה

טו א ב מיי' פרק יג מהלכות מטמאי משכב ומושב הל' ו:
טז ג מיי' פ"ג מהלכות אבות הטומאה הלכה יא:
יז ד מיי' פ"ו מהלכות קרבן פסח הלכה ט ופ"ב מהל' ביאת מקדש הלכה י:
יח ה מיי' פ"ו מהלכות קרבן פסח הלכה ד:
יט ו ז מיי' שם הלכה ט:
כ ח מיי' פ"ב מהלכות ביאת מקדש הלכה ט ופ"ו מהל' קרבן פסח הלכה ט:
כא ט י מיי' פ"ב מהל' ביאת מקדש הלכה יא:

◆

תורה אור השלם

1. ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני יהוה: ויקרא ג, א

◆

מוסף רש"י

ומגריפה. כלי ברזל הוא שקורין ווידי"ל שגורפין בו אפר הכירה וגם מבדילין בו תאנים המודבקות זו בזו (חגיגה כ.). **אין כלי מטמא כלי.** אין כלי שאינו אב הטומאה מטמא כלים (ברכות נב:). **מדבר המטמאה.** הנותן לה טומאה לטמא אחרים: **מדבר הפוסלה.** מלהשתמש בה טהרות לכתחילה, אי נמי נפקא מינה לאוכל הדבוק בה שהוא פסול לכתחילה ומכל מקום אם נגעו בטהרות אינה פוסלתן (חגיגה שם). **אסור לאכול.** בתרומה (חולין לג:). **אונן טובל ואוכל את פסחו לערב.** ואע"פ שעדיין לא נקבר, דאין אנינות מן התורה אלא ביום, שנאמר (ויקרא י) הן היום הקריבו, ואני אונן, ואכלתי חטאת היום, יום אסור לילה מותר, וטבילה בעי הואיל ואתא מי"ל מעלות לחומר בקודש (חגיגה שם) האונן והמחוסר כפורים צריכין טבילה לקודש, מתוך שנאסרו עד עכשיו בקדשים אצרכוהו רבנן טבילה, ואע"פ שמחוסר כפורים טבל אתמול, אבל לא יאכל אונן לערב בשאר קדשים, דאיסור אנינות לילה מדרבנן ולגבי פסח לא העמידו דבריהן במקום כרת (פסחים צא:). **אנינות לילה מדרבנן.** אע"פ שהיה ליל יום המיתה וכתיבא אנינות בדאורייתא דכתיב לא אכלתי באוני ממנו (דברים כו) ופחות מיום אחד ליכא אנינות דילפי רבנן מואחריתה כיום מר, וקסבר ר"ש אין לילה של אחריו עם היום אלא מדרבנן הוא כשאר ימי האבל (ברכות טז:). **כשהוא שלם.** כלומר, שדעתו מיושבת עליו (מו"ק טו:). **שלמי פסח.** היינו חגיגת יד ניסן (שם) [שאם] היתה חבורת הפסח מרובה מביאין עמו שלמים כדי שיאכל פסח על השובע (מנחות מו.: מבתי'), אי: כבשה קרב כשמו שאבד ונתכפר באחר הוא נעשה שלמים, דתנקא לן בפסחים (ר"ה ה.):

◆

שיטה מקובצת

תוס' (מתני' הקודם) ד"ה מדבר המטמאה כו'. אי נמי כנגדי אוכלי תרומה דמדרס לקדש. כ"ב ל"ו וכתיב כתוב' חולינים, ולא יתכן כלל דבכל הני גווני חדים לא להשתמש דבעי טבילה לקדש אבל לא לתרומה. וי"ל דלא נקטיה אלא משום דאין לין רגיל ליזהר מדבר הפוסלה לקדש לגי כיום כיון דבלאו הכי אינו אוכל בקדש ובלילה יהא מותר דלא בעי הערב שמש, אבל בתרומה שכיח מיתר בו כדאמרינן ביבמות (דף ס:) ורת לאמרמי לך ולא אנינות, רב"ל ליזהר מדבר הפוסלה בתרומה (בר"ש):

מסורת הש"ס

א) חגיגה כ. [ע"ש], ב) חולין לג. ירושלמי חגיגה פ"ג ה"ב, ג) פסחים צא: ירוש' פסחים פ"ח ה"ח סנהדרין פ"ב ה"א, הוריות פ"ג ה"ג, ד) [ברכות טז: וש"נ] תו"כ שמיני פ"ב ה"א, ירוש' שם, ה) [פסחים צא:], ו) מו"ק טו:, ז) [ר"ה כ. וש"נ], ח) חגיגה כא., ט) מנחות מו., י) ויקרא ג א, כ) פסחים סט., ל) עי' רש"ק.

◆

גליון הש"ס

גמ' אידי דאכיל פסח. עי' חגיגה דף כה ע"ב ובמוסף אבן שם ד"ה מדאהינן אפסח:

◆

שינויי נוסחאות

א] כ"ל יוחנן (גליון. וכ"ה בחולין): ב] תרומה עצמה אסור כל"ל (רש"י. וכ"ה ברש"י, והפסק הנקודה שם כ"ל אחר תיבת עצמה (דק"ס): ג] כת"מ וקצת כת"י נוסף הבא נמי באכילה עבוד רבנן מעלה בנגיעה לא עבוד רבנן מעלה: ד] כ"ל לא אכיל ומאי (גליון. וכפ"ל): בשאר ימות השנה לא ומאי וכו': ה] כ"ח נוסף מת לו מת בארבעה עשר וקברו בארבעה עשר יום מיתה תפיס לילו מדרבנן מת לו מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר יום קבורה וכו' (רש"ח): ו] כ"ל אפילו מדרבנן (גליון): ז] תנא דאמר אנינות (ש"מ): ח] אומר אינה מדברי תורה. כ"ה בכל כתה"י ודפו' ישנים (דק"ס. ולפנינו עפ"י כה"י): ט] כ"ל אפילו (רש"ח): י] על חטא כשלמים כל"ל (צ"ק. וכת"י כלפנינו, וכ"מ ברש"י): יא] כ"מ פסוק נסביה (בי"צ. וכ"ה כפי' המיוחס לר"ח, ע"ש בילורי): יב] מחמת עצמן ותנא שלמים הבאין מחמת פסח (רש"ח. וכן הסדר הישר (דק"ס): יג] מתיבת דאי עד תיבת פסח נמחק (רש"ח): יד] כת"מ מוחק תיבת מדרבנן (מחמת הכפילות (פנ"ע): טו] דאונן אהדדי דאיבעי כו' כל"ל (רש"ח): טז] פסחו לערב (רש"ח): יז] תיבת כדאמרינן נמחק (ש"מ ובתה"י). ועי' צ"ק דאכילת קדשים עשה כדאמרינן ואכלו אותם אשר כופר בהם: יח] דשרו ליה רבנן (ובתה"י וש"ח): יט] קדשים והא כו' הד"א (שמב"ע): כ] בדפוסי וניציה וכ"פ ומאי, והוא ת"ד מדפ (א"ק. ועי' בלות שלפניו, כ"מ מכאן ועד תיבות וה"ק טובל הכל חסר (ש"מ): כא] כ"ל שמחה ושלמים כתיב בהו שמחה וזבחת כו' (ר"ש): כב] כ"ל איקרי (רש"ח): כג] ואם (בתה"י): כד] פסחו לערב (כי"פ): כה] דכי האי גוונא אמרינן כל"ל (ש"מ והגר"ב): כו] כ"ל אוכלי תרומה (ש"מ): כז] כד"ו שמטמאה: כח] כד"ו שאינו עושה כלים ועושה אחרי כן כו'. ובכת"י הגי"ה שלישי במדפס. וכ' עוד דאפשר דל"ל כלום. וה"ל בחולין ותרומה. ועי' צ"ק שאינו עושה עכשיו כלום ועושה כו'. ופי' דכשעת נגיעת מגריפה לבגדי תרומה לא היה עושה למגריפה כלום אלא א"כ במגריפה נוגע בקדש מטמא הקודש מש"ה קאמר מדבר הפוסלה. וכ"מ גרים שאינו מטמא כלום ועושה כו'. ובגליון הביא כ"מ שאינו פוסל חולין ופוסל כו': כט] כת"ג גרים של תרומה. וי"ל דשלישי של תרומה נקרא פסול אע"פ שמטמא לקדש משום דאינו מטמא אלא פוסל. ועי"ע כת"י: ל] משני רבא כאן (ש"מ): לא] ל"ל דלא (ש"מ): לב] ל"ל

כתוספות (שיטה צ"ק וכ"ש): לג] דפסח דחמיר ודחי (שיטה): לד] ל"ל לזמן (שיטה ברש"י): לה] כת"מ וכ"ש נוסף מכל מקום חזי (כת"מ הגי' כמב' כמעות) לאכילה בעי, וכעיו"ן כת"ע וע"ש. כ"ל מ"מ אם לא היה ראוי לאכילה גרע (גליון, ועי' צ"ק): לו] לגהורה הדברים דלכלן ליכס נקובים על דברי התוס' [illegible] אלא על התוס' [illegible] ד"ה מדבר אף על תחילת הדיבור שלאחרי עיי"ש. אבל בכ"ם צין על הדברים כלן. ול"ע: